

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.

13. september 2011

STÆVNING

Som advokat for

c/o Advokatfirma Christian Harlang
Nytorg 5
1450 København k
(v/ *advokat Christian Harlang*)

indstævner jeg herved

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Under nærværende sag giver jeg møde for sagsøger for hvem der nedlægges følgende:

1. PÅSTAND

Sagsøgte tilpligtes at betale kr. 50.001,- med tillæg af procesrenter fra sagens anlæg og til betaling sker.

Bemærkninger til påstanden:

Det anførte påstandsbeløb indebærer af omkostningsmæssige grunde en (foreløbig) begrænsning af sagsøgers godtgørelseskrav. Beløbspåstandens størrelse indebærer endvidere, at bestemmelserne om såkaldte "småsager", jf. retsplejelovens kapitel 39, ikke finder anvendelse. (Erfaring er, at en sådan fremgangsmåde er nødvendig for at undgå, at sagen evt. lider skade ved forsinkelse ved rettens automatiske overførsel af sager med beløbspåstande på op til og med kr. 50.000,- til den såkaldte "småsagsproces".)

2. SAGSFREMSTILLING

Nærværende offentligretlige sag angår sagsøgerens krav på tortgodtgørelse som følge af den krænkende, retsstridige behandling, han har været udsat for under danske styrkers frihedsberøvelse af ham d. 24. november 2004 i Basra, Irak, og efterfølgende overgivelse til irakisk politi til tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling, hvilket er i modstrid med gældende dansk ret med tilhørende folkeretlige forpligtelser.

Sagsøgerens krav er således baseret på erstatningsretlige regler, hvorunder bl.a. indgår de forpligtelser, som følger af international ret.

2.1. Faktiske omstændigheder.

2.1.1. Baggrund.

Sagsøger er født i 1966 i Basra og er sunni-muslim. Hans slægt er en sunni-slægt, der siden osmannerne har virket som en form for "overstamme" for shiitiske stammer (navnlig med henblik på repræsentationen over for det osmanniske imperium), hvor slægten i vidt omfang levede af plantagedrift i det frugtbare Shat-Al-Arab deltaområde i Zubayr-distriktet, der geografisk kan indplaceres således i følgende områdemæssigt og indbyggermæssigt descenderende og geografisk indkredsede orden:

1. Irak.
2. Basra Amt.
Dette område omfatter over 5 mio. personer.
3. Al-Zubayr (Qaza= storkommune).
Dette er et distrikt omfattende mellem 180.000 og 450.000 personer.
- 4.
- 5.

Sagsøger har afsluttet en gymnasieuddannelse og er endvidere uddannet inden for landbrug. Han overtog i 2003 et område af en størrelse på 40 durham. Et folkehold på 3 boede på området. De var aflønnet af ham. Af udbyttet tilfaldt en tredjedel den på området boende familie og to tredjedele til ham selv. Årsindtægten var ca. 20 mio. dinar (svarende til omtrent \$ 20.000).

Navnlig i begyndelsen af 2004 blev forholdene i området stærkt præget af, at sunni-muslimer blev udsat for forskellige overgreb fra politiets side, der nu var domineret af shia-muslimer (siden invasionen i marts 2003).

2.1.2. Tilfangetagelse - onsdag d. 24. november 2004.

Den 24. november 2004, omkring kl. 5 om morgenen, gik sagsøger fra sit hus og hen over vejen for som sædvanligt at bede solopgangsbøn i Al-Barrak moskeen.

Der var omkring 20 sunni-troende i moskeen. Lige så snart de forlod moskeen efter bønnen (ca. kl. 5:30), kunne de chokeret se, at hele området var omringet af mere end 20 armerede fartøjer. Der var mange koalitionsstyrker (flest danske), og der var medlemmer af det irakiske politikorps.

De var vant til at se koalitionsstyrker i deres område.

Sagsøgerens hus befandt sig kun ca. 800 m. fra den base, styrkerne brugte i Al-Zubayr, kaldet "Akka"-basen.

Der var også en helikopter eller flere, der cirklede over dem under operationen. Det var tydeligt for sagsøger, at koalitionsstyrkerne styrede og uddelte ordrer. Det var det irakiske politi, der håndterede den direkte kontakt til de pågrebne personer.

Det var danske koalitionsoldater, som først med geværer sigtede mod de troende på vej ud af moskeen og beordrede dem til at stå ved udgangen af moskeen. Sammen med medlemmer af det irakiske politi antastede de dem. Det irakiske politi begyndte at råbe og bande ad dem og brugte sekteriske skældsord, som indikerede deres hadske motiver.

Der var en tolk med, som oversatte mellem irakisk politi og koalitionsstyrkerne. Koalitionsstyrkerne må helt klart have indset, hvordan det irakiske politi behandlede sagsøger og de øvrige i den forbindelse frihedsberøvede irakiske borgere.

Sagsøger bøn-faldt den irakiske tolk om at blive frigjort. Hvis medlemmer af det irakiske politi ville tilbageholde ham og de øvrige, frygtede han, at de ville blive dræbt eller mishandlet. Til trods for, at tolken ikke svarede på sagsøgers opfordringer, kunne sagsøger se, at tolken gik hen til koalitionsstyrkerne og talte med dem lige efter, at sagsøger havde bøn-faldt ham om at blive løsladt.

Blandt de tilbageholdte var også sagsøgers broder, der til bønnen var gået sammen med sagsøger ind i moskeen.

Tilbageholdelserne var ganske tilfældige, idet ingen bad om at se sagsøgers ID eller ulejlige sig med at spørge om hans navn.

Man frihedsberøvede sagsøger og otte andre troende, der kom ud fra moskeen.

Man tilbageholdt også to af sagsøgers naboer fra deres huse, som lå meget tæt på og bragte dem til moskeens udgang, hvor sagsøger og de andre sunni-muslimer nu blev tilbageholdt.

Koalitionsstyrkerne, som stormede naboernes hjem og hentede de to naboer i deres nattøj, trængte også ind i sagsøgers forældres hjem (som lå klods op af sagsøgers og lige ved moskeen), hvor de forsøgte at anholde en anden bror, som er mentalt handicappet, og som efter indtrængende bønner fra sagsøgers forældre blev løsladt igen.

De tilbageholdte, og herunder sagsøgeren, blev tvunget til at kravle op bag på ladet af en pick-up truck (ca. kl. 5:50), lagt i håndjern, låst til bagsiden af bilen og fik bind for øjnene.

2.1.3. Frihedsberøvelsen på Akka-basen. Umenneskelig og nedværdigende behandling.

De blev først taget til Akka-basen ca. 800 meter væk fra moskeen, hvor de blev holdt i omkring en time. Bindene for øjnene blev fjernet. Så tog det irakiske politi dem ud og overgav dem til koalitions tropperne, som igen:

"gav os bind for øjnene og fik os til at kravle op i en stor lastbil, vi blev sat på en midter-bænk med ryggen til hinanden. Lastbilen kørte i ca. 15 minutter til Shaaibah-basen". [Sagsøgerens egne ord oversat fra arabisk.]

Sagsøger kendte basen fra før, idet han havde tjent der under sin egen militærtjeneste før krigen. Idet hændelsen foregik i det kvarter, hvor sagsøger og andre fra hans klan boede, blev dette iagttaget af en række personer, som

sagsøger forbeholder sig at vidneindkalde, hvis dette skulle vise sig fornødent og efter de helt særlige omstændigheder i nærværende sag overhovedet muligt.

De blev tvunget til at sidde udenfor på jorden i et åbent område i et stykke tid, hvorefter sagsøger blev kaldt til forhør i et telt. Der var to danske officerer, en mand og en kvinde, siddende på stole bag et skrivebord med en tolk og en soldat.

Lederen af forhøret var en dansk officer, som sagsøger tidligere havde observeret i området. Han var temmelig høj, ca. 185-190 cm, rødlig og solbrændt.

En anden soldat, som havde medicinske gummihandsker på løftede sagsøgers dishdash (arabisk klædedragt) og rev hans bukser hele vejen ned, således at han var nøgen fra taljen og nedefter. Han følte sig ekstremt flov på det tidspunkt, ligesom han stadig bliver meget flov, hvis han taler om det den dag i dag.

Soldaten rørte ved sagsøger, han rørte ved sagsøgers genitalier og hans endetarm, men i modsætning til tilfældet med nogle af de andre tilbageholdte stak soldaten ikke sin finger ind.

Sagsøger var og er helt sikker på, at de kun gjorde det for at ydmyge og nedbryde ham.

Forhørslederne spurgte ham, om han var involveret i en militær rettet mod koalitionsstyrkerne, og sagsøger benægtede disse ubegrundede beskyldninger. De fremførte ingen beviser.

Efter forhøret blev sagsøger ført til et telt, hvor han så nogle af de irakere, som var blevet tilbageholdt sammen med ham i Al-Zubayr. Der var vagter uden for teltet, men sagsøger kunne ikke sige af hvilken nationalitet bortset fra, at de var europæiske. Der blev ikke bragt dem noget mad eller vand, og de lod dem ikke gå på toilettet. Vagterne havde politihunde. Soldaterne kom ind i teltet og noterede deres navne og fik dem derefter til - én ad gangen - at holde et kort med et nummer på, og derpå blev der taget et tresidet foto af dem hver.

Efter et kort stykke tid i teltet blev det irakiske politi lukket ind. Politiet begyndte at råbe ad dem og brugte meget grove sekteriske skældsord, de gav dem igen bind for øjnene og førte dem ind i pick-up trucks.

2.1.4. Frihedsberøvelsen ved The Serious Crimes Unit. Tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling.

Under køreturen fortsatte irakisk politi med at slå, sparke og banke dem med geværerne, ligesom de verbale angreb og ydmygelser fortsatte. Det tog en halv time, før de nåede til The Serious Crimes Unit (i en bygning ved navn "Al-Shu'oon") i Jamiaat området i Basra.

Sagsøger blev ved ankomsten tvunget til at ligge i en korridor i denne bygning, hvor hver eneste forbipasserende sparkede til ham, indtil han blev taget ind til endnu et forhør, fortsat med bind for øjnene.

De begyndte at slå og sparke sagsøger, så snart han var inde i forhørslokalet. Forhørslederne beskyldte sagsøger for at være imod shiaa og koalitionsstyrkerne. De bankede sagsøger med en stok og piskede ham med et kabel.

De torturerede også sagsøger med elektriske stød på forskellige dele af hans krop, navnlig hans bryst og genitalier. Hver gang de brugte elektriske stød, følte han et kæmpechok, som kastede ham op imod vægen. Dette skete fem eller seks gange.

Han blev hængt op i sine ben, på hovedet, senere hang de ham i hans arme bundet bagom og hængt fra en krog i loftet, som fik hans skulder til at gå af led.

Én af teknikkerne, de brugte til samtidig at skræmme sagsøger, var at sige til en soldat, at han skulle tage sagsøger væk og skyde ham for derefter at smide ham i en bunke affald.

Det første forhør varede i tre timer, og der var tre mænd, der kontinuerligt overfaldt ham.

Efter dette forhør var sagsøger ikke i stand til at gå, og de næste fem dage kunne han overhovedet ikke stå op.

Sagsøger blev derfor placeret på et tæppe og slæbt til detentionshallen.

Detentionshallen var ca. 14 gange 12 meter, der var ca. 120 tilbageholdte derinde, overvejende sunnier. De 10 andre, som var blevet tilbageholdt fra den moskeen i Al-Zubayr sammen med sagsøger, sad i samme rum, med de mange andre, der kom fra hele området.

Under opholdet i hallen kom det irakiske politi ind om natten med deres ansigter dækket af elefanthuer og slå løs (tilsyneladende tilfældigt) på de tilbageholdte.

Sagsøger hørte mere end én gang folk tale engelsk til officererne i The Serious Crime Unit, de grinte også sammen. Hverken koalitionsstyrker eller Røde Kors inspicerede nogensinde detentionshallen, som ikke var hemmelig eller et underjordisk rum.

Sagsøger anfører, at:

"Alle i Basra ved, hvad der foregår i den bygning, og hvilke slags folk, der styrer det."

Vedkommende bygning blev i tidsrummet fra 2004 frem til sin rømning og lukning d. 25. december 2006 anvendt til tortur og andre umenneskelige overgreb, begået af irakiske politistyrker. Stedets berygtede karakter er og var almindeligt kendt, også hos sagsøgte. I tilfælde af, at man helt eller delvist måtte bestride dette under nærværende sag, vil sagsøgeren foranstalte den vedrørende dette nødvendige bevisførelse.

På tredjedagen blev sagsøger igen taget til forhør.

Man gentog torturmetoderne, undtagen de elektriske stød.

De fik ham til at afgive tommelfingeraftryk på et stykke papir, som sagsøger ikke fik mulighed for at læse, da han havde bind for øjnene.

Efter 10 dage i The Serious Crime Unit blev sagsøger ført hen til en dommer, hvis navn, sagsøger tror, var Mowaffaq Al-Diwan. Dommeren læste ikke højt for sagsøger, hvad han var anklaget for, men han sagde:

"Jeg ved, I alle er uskyldige, men I er allerede plettet med blod fra de undertrykte".

Dommeren henviste til, at sagsøger skulle være skyldig, fordi han som sunni, ligesom alle andre sunnier, skulle bære et ansvar for de forbrydelser, som Saddam Hussein begik mod shiaerne. Sagsøgers øjne var tildækkede, da han stod foran dommeren.

2.1.5. Løsladelsen og flugten.

Sagsøger blev ikke løsladt af dommeren, som sendte ham til Al-Tasfeerat detentionen for at afvente retssag.

Da sagsøger og andre frihedsberøvede ankom til Al-Tasfeerat-detentionen, fortsatte irakisk politi med sine overfald på sagsøger og de øvrige.

Irakisk politi tilbød at løslade sagsøger mod betaling af et større beløb. Man frygtede, at manglende betaling ville medføre, at sagsøger ville blive anklaget for meget alvorlige forbrydelser, som kunne have resulteret i en dødsstraf. Mange i hans familie hjalp til med at samle beløbet sammen.

Efter indbetaling blev sagsøger, sammen med andre, taget tilbage til The Serious Crimes Unit, hvor de så vidt sagsøger kan erindre blev i yderligere 12 dage. Forhørene fortsatte der, men med færre overgreb. Efter i alt ca. to en halv måned siden sagsøgers tilbageholdelse blev han ført tilbage til Al-Tasfeerat og løsladt derfra.

Efter sagsøgers løsladelse fik han af sin familie af vide, at koalitionsstyrkerne havde raseret hans hjem på dagen for sin frihedsberøvelse. De fandt, der kunne forbinde sagsøger med armerede grupper eller andre ulovlige handlinger.

Sagsøger frygtede efter sin løsladelse for, at han og hans familie ville blive udsat for en gentagelse af forløbet.

2.1.6. Eksil.

Derfor påbegyndte han d. 10. februar 2005 sin og familiens flugt gennem Tribil-Anbar-provinsen til Jordan.

Sagsøger flygtede til Jordan, derfra videre til Bahrain og derefter til Kuwait med sin familie. Sagsøger er nu bosat i Kuwait.

Som konsekvens af de tragiske overgreb har sagsøgers to ældste drenge, og , måtte forlade de uddannelser, som de havde påbegyndt i Irak. Familien har ikke længere indtægter til at kunne betale for nogen af børnenes skolegang eller øvrige uddannelser.

2.2. _____ krav er ikke bortfaldet som følge af forældelse eller passivitet.

Sagsøger har generelt ikke haft noget kendskab til, om og i givet fald hvorledes han kunne fremsætte krav på erstatning over for den danske stat, hverken i Danmark eller Irak, som følge af de overgreb han har været udsat for.

For det første har sagsøger ikke været bekendt med, at det var det danske forsvarsministerium, som kunne være skyldner.

Han har heller ikke forstand på regler, der omhandler hvor og hvem, man skal "sagsøge", når det drejer sig om militære styrker og politi, som skulle beskytte ham mod vold og forfølgelse, men i stedet udsatte ham for dette.

Sagsøger har som følge af forhold, som ikke kan tilregnes ham, været ubekendt med, at han i henhold til dansk og international ret kunne have en fordring mod Forsvarsministeriet i Danmark som følge af de retsstridige krænkelser, han har været udsat for i Irak.

Siden overgrebene mod sagsøger fandt sted, har han haft en begrundet og alvorlig frygt for vidtgående repressalier, dersom han forsøgte at klage over det passerede.

Hans position i Jordan og Kuwait som irakisk flygtning i forhold til lokale myndigheder har tillige været så svag og risikabel, at han i den tid, der er gået, har måttet sørge for at beskytte sin familie og sig selv.

Sagsøger har endvidere reelt stået uden mulighed for tidligere at anlægge retssag mod sagsøgte.

Som følge af hindringer, som ikke beror på sagsøgers egne forhold, har han således været ude af stand til at afbryde forældelse før nu, jf. forældelseslovens § 14, stk. 1.

Ex tuto bemærkes, at dersom sagsøgers krav mod sagsøgte alligevel som udgangspunkt måtte anses for afskåret efter almindelige, danske regler om forældelse og passivitet, da vil en sådan fortolkning være i strid med Danmarks forpligtelse til at stille effektive retsmidler til rådighed for sagsøger, hvis rettigheder og friheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er blevet krænket, jf. konventionens art. 13, jf. art. 3.

Sagsøgte og de under denne herunder hørende danske styrker m.v. i Irak har på intet tidspunkt foretaget nogen form for rettighedsmæssig eller lignende rådgivning eller vejledning i forhold til sagsøgeren (eller andre) vedrørende mulighederne for at søge erstatning eller godtgørelse, m.v.

Disse undladelser er i sig selv ensbetydende med, at samme sagsøgte ikke nu under nærværende sag kan påberåbe sig, at der skulle være indtrådt rettighedsfortabelse for den skadelidte sagsøger.

3. PROCESOPFORDRINGER.

Sagsøgte **opfordres (1)** til at udtale sig om, hvorvidt sagsøgte anså krigen i Irak for afsluttet forinden d. 24. november 2004. I bekræftende fald bedes som en del af opfordringen oplyst og dokumenteret, hvilket regelsæt sagsøgte under nærværende sag påberåber sig som gældende for danske styrkers tilstedeværelse og forhold til civilbefolkningen i Irak i det for nærværende sag relevante tidsrum.

Sagsøgte **opfordres (2)** til at tage stilling til følgende:

1. Gjaldt der for så vidt angår sagsøger fra og med dennes pågribelse d. 24. november 2004 og overgivelse til irakiske politistyrker en forpligtelse til at foretage monitorering af hans forhold frem til og med løsladelse?
2. Dersom pkt. 1 besvares bekræftende, ønskes det oplyst og dokumenteret:
  - a. Hvorledes denne forpligtelse af sagsøgte påberåbes overholdt, eller
  - b. dersom pkt. a. ikke kan godtgøres, hvorfor monitorering ikke har fundet sted.

4. HOVEDANBRINGENDER.

Til støtte for sagsøgers påstand gøres gældende:

- at **(1)** sagsøgte som højeste ansvarlige myndighed for forsvaret, jf. forsvarslovens § 9, er ansvarlig for evt. retskrænkelser i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og erstatningsansvarslovens § 26, som danske styrker måtte begå i Irak, eller som danske styrker ved passivitet måtte undlade at forhindre,

- at (2) danske styrker udstationeret i Irak frihedsberøvede sagsøger d. 24. november 2004, bistået af irakisk politi,
- at (3) danske styrker i forbindelse med iværksættelsen af retsstridig frihedsberøvelse af sagsøger d. 24. november 2004 ved passivitet undlod at forhindre irakisk politi i at udsætte sagsøger for nedværdigende behandling,
- at (4) danske styrker i forbindelse med retsstridige forhør af sagsøger udsatte ham for nedværdigende og umenneskelig behandling,
- at (5) danske styrker ved efterfølgende at overlade sagsøger i irakisk politis varetægt på trods af, at danske styrker som minimum havde grund til at forvente eller frygte, at sagsøger efterfølgende ville blive udsat for nedværdigende og umenneskelig behandling samt tortur, har krænket sagsøgers rettigheder, jf. Den Europæiske Menneskerettigheds-konventions art. 3 og erstatningsansvarslovens § 26,
- at (6) det er en skærpende omstændighed, der skal komme sagsøger til gavn ved såvel vurdering af sagsøgtes ansvar som udmålingen af en tortgodtgørelse, at sagsøger efterfølgende blev udsat for nedværdigende og umenneskelig behandling samt tortur af irakisk politi i tidsrummet frem til løsladelsen ca. 2½ måned efter, og
- at (7) sagsøgte ved sin adfærd, herunder i form af passivitet, har begået retsstridige krænkelser overfor sagsøger, som berettiger sagsøger til tortgodtgørelse, jf. erstatningsansvarslovens § 26, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 3, jf. art. 13.

5. HENVISNINGSBEGÆRING.

Sagens behandling indebærer, at domstolene skal tage stilling til spørgsmål af principiel og vidtrækkende karakter, herunder Danmarks forpligtelser efter international ret. Sagen kan få betydning for mange andre end sagsøger, herunder andre personer der blev frihedsberøvet d. 24. november 2004.

Som følge af sagens principielle karakter anmodes retten om at henvise sagen til førsteinstansbehandling i Østre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

De sagsøgte **opfordres (3)** til snarest muligt efter modtagelsen af nærværende stævning at udtale sig til støtte for den af sagsøger fremsatte henvisningsbegæring.

6. PROCESSUELLE MEDDELELSER.

Nærværende stævning vil fra sagsøgers side blive fulgt op med et processkrift, der afgives, når sagsøgeren i fuldt omfang har modtaget den aktindsigt hos sagsøgte, som sagsøger har begæret, første gang d. 22. juni d.å., og har haft mulighed for at bearbejde dette.

Sagsøgtes overtrædelse af tidsfristen, jf. forvaltningslovens § 16, stk. 2, 1. og 2. pkt., kan foranledige sagsøgeren til om nødvendigt at begære edition, jf. retsplejelovens § 298, i det omfang det modtagne materiale måtte vise sig ufuldstændigt.

Sagsøgte må påregne, at nærværende sagsanlæg for den angivne sagsøger vil blive udvidet med yderligere et antal krav fra andre skadelidte irakere, der har været udsat for samme eller lignende umenneskelige og nedværdigende behandling, som danske styrker er ansvarlige for.

Sagsøgers forslag til sagens behandling, jf. retsplejelovens § 348, stk. 2, nr. 6, herunder om antal dommere, m.v., kan efter sagsøgerens opfattelse mest relevant fremsættes, efter der er taget stilling til henvisningsspørgsmålet.

Sagsøger er ikke momsregistreret.

Processuelle meddelelser til sagsøger bedes tilstedt undertegnede.

Yderligere processtof forbeholdes.

København, den 13. september 2011

Christian Harlang